

Gamla kiosken på Odinsvägen 12

Utdrag ur Haningebladet 1968

Vi som bara då och då gör ett besök i Dalarö går med förtjusning in i den idylliska tobaksaffären på Odinsvägen 12 där det är så trångt om saligheten att man får backa ut. Fru Iris Maijgren har sedan 1962 arrenderat kiosken, men den 1 september skall hon vara borta. Kontraktet löper då ut och huset kommer troligen att rivas, säger fru Maijgren.

Huset är omkring 100 år gammalt och det låg tidigare vid Jakobssons hus, där det gamla Dalarö torg låg. För omkring 80-85 år sedan kom en fru Andersson till Dalarö med en påse på ryggen och öppnade en manufakturaffär i kiosken. Den blev snart för trång och kiosken flyttades till dess nuvarande plats och fru Andersson uppförde det större huset.

Hälsovårdsnämnden har dömt ut huset för dess fortsatta användning som "saluhall" och i samband med detta vill innehavaren rikta ett varmt tack till kunderna för de fina affärsförbindelserna under de gångna åren. Men fru Maijgren försvinner inte. Hon har sålt rörelsen till Oskarssons affär och den nya adressen blir Odinsvägen 18 och fru Maijgren skall förestå denna.

Mycket har under årens lopp passerat förbi kioskens väggar. Bl.a. berättade fru Maijgren att när Oscar II gästade Dalarö med sin Drott gick han förbi till Baldersvägen där han höll hov. Då var det anbefallt att varje hus som vette mot sjösidan skulle ha två ljus tända i varje fönster. T.o.m. Strindberg kan ha passerat eller kanske även varit inne i kiosken.

Snusmillans bod

Säkert har många undrat om historien bakom det lilla kioskliknande huset på Odinsvägen 12, mittemot den nu rivna restaurangen Hedengren, f.d. Travet.

Sannolikt var detta lilla hus, som fanns på 1911 års karta, placerat något längre åt restaurang Mysingen till, på Dalarös första torg. Den tomt där nämnda restaurang ligger var intill förra sekelskiftet ett salutorg. Detta framgår av en bild signerad av S. Södergren. Den visar på en torgverksamhet mittemot tidigare handlare Carl Carlsson, numera Pizzerian. Bilden är ritad söderifrån mot nuvarande Dalarö torg. Man kan tydligt se två bodar med utfällbart tak och bänk. En tredje kan skönjas i bakgrunden. Snusmillans bod lär ha funnits bakom dessa tre bodar och där salufördes bl. a. cigarrer, tobak och snus.

Dalkullan Anna Olsdotter, född 1862, kom till Dalarö före sekelskiftet och sålde sina textilalster på Dalarö gamla torg och runt om i bygden. Hon träffade skomakare Andersson och gemensamt byggde de det första huset 1901 på dåvarande torg, som bostad och affär. Den lilla boden fungerade då enligt uppgift åtminstone tidvis som textilaffär.

CIGARRER

Därefter övertogs boden av Hilma Eklöf som fram till början av 1930-talet, kanske bara sommartid, sålde cigarrer, tobak, snus och allt vad därtill hör. Hon tog också fram vykort signerade "Hilma Eklöfs Cigarraffär". Över och längs med taket fanns det då en jättestor skylt "CIGARRER". Denna skylt fanns kvar på fyrtioalet, minns konstnären Bo Tilliander. Han minns även den pampiga cigarrsnopparen i mässing, som stod på disken.

Emilia Nathalia Hildegard "Snusmillan" Sandberg, f. Rosenqvist 1880 i Höör, övertog med hjälp av sin tidigare arbetsgivare Otto Hedengren kioskrörelsen och höll den sedan öppen året runt Emilia hade under många år arbetat som hemföreståndare hos Hedengren och startade nu sin egen verksamhet som varade till 1956. Vintertid värmdes boden av en osande fotogenkamin men den var ändå mycket kall att arbeta i. Vykort från eget förlag H. Sandberg såldes och man kunde lämna in film för framkallning. Filmen hämtades / lämnades varje vecka av May Ek som jobbade med sin far i dennes fotofirma på Dalarö.

År 1956 övertogs Hebings verksamheten fram till år 1960. Hebings hade i sin stora vita villa invid Västra Vadvikens busshållplats (nuvarande Ornövägen 1) som var ett skomakeri med skoförsäljning. Här tillverkades kvalitets skor till Landstinget och fångvårdsanstalten Långholmen m.fl..

Iris Maijgren tar över

Iris Maijgren köpte kioskrörelsen år 1960 för 5000 kronor.

Arnold Severin var hyresvärd och bodde i den gamla falurödfärgade typiska längan med brutet ryggåstak längre upp på samma tomt. Detta hus har tidvis inrymt skola och apotek. Pingstvännen Arnold Severin ordnade med ett beslut från Länsstyrelsen om att ingen försäljning fick förekomma från denna kiosk och Iris blev uppsagd 1967. Iris fick uppfattningen att orsaken var att Arnold inte tyckte om cigarettök.

Vilket öde kommer att möta denna gamla salubod? Varför inte önska sig att den upprustas, röd/vitmålas, flyttas in några meter från gatan och att någon sorts verksamhet sommartid lär levandegöra denna gamla miljö?

Gamla torget vid nuvarande Mysingen, sett söderifrån. Från en tavla av S Södergren, Nordiska museet

Huset fotograferat 2008